

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Sz. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályaműveken és vidéken 5 lej Bukarestben is 5 lej

KELET POLITIKAI NAPILAP

ELOFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	1150
Félévre	600
Negyedévre	320
Egy hónapra	110
*	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	Ck 40-
Egyes szám	3-

1927 július 11 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 153 szám

5687 Tamuz 11

A választások végeredménye: 317 liberális, 54 nemzeti parasztpárti és 16 kisebbségiképviseelő

A kisebb politikai csoportoknak csak petíció hozhat eredményt. Július 17-én összeül a parlament. A választásokat befejezték, de a letartóztatottakat még nem engedték szabadon

A nagy mérkőzés első felvonása véget ért. Amit az urnák szakértői elmulasztottak, azt a szellemes választójogi törvény elvégezte. Az urnákból hatvankétszázaléknyi liberális szavazó-cédula került ki és ennek alapján a liberálisok megkapták a képviselői mandátumok nyolcvankét százalékát.

A háromszáznyolcvanhét mandátumon az eddigi összegezés szerint mindössze három párt osztozkodik: a liberális, nemzeti parasztpárt és a kisebbségi blokk. A többi pártokat egészen felmorzsolták a szabadválasztások, bár nincs kizárva, hogy a második összehámlás után valamelyik munkásfrakció is helyet szerez magának a kamarában.

Petíciók, pótválasztások még változtathatnak ugyan valamit az eredményen, de ez a változás már nem érintheti a lényegét. Ha azonban a mai eredmény végleges marad, úgy a román parlament Európa legsimplább matematikai együttese lesz. Valóságos idilli állapot a kormány részére: 317 liberális képviselő, 54 nemzeti parasztpárti és 16 kisebbségi. Összevissza 16 és fél százalék ellenzék és ez is két táborban.

Míg a csehszlovák parlamentben közel egy tucatnyi párt képviselői oszlanak meg csaknem egyforma arányszámban, úgy, hogy csak verejtékes munkával tudja magát a koalíciós kormány uraimon tartani, addig a mi parlamenti életünk meglehetősen egyhangú lesz, hiányozni fog belőle a különböző pártok színe, hiányozni fog az ellenzék komoly kontrollra és esetleges obstrukcióra képes nagy tömege, ami lehet, hogy használ a kormánynak, de nem biztos, hogy hasznára lesz azoknak a törvényeknek, amelyek komoly ellenzéki ellentállás nélkül születnek majd meg.

Ami az egyes pártok választási mérlegét illeti, a liberális párt ebben a pillanatban elhárítja magától a siker pálmáját. Lojálisan kijelenti, hogy a hatvankét százalékot nem saját magának, hanem elsősorban a Luput követő parasztságnak, másodsorban a Fildermannt követő zsidó tömegeknek, harmadsorban Argetoianu és Stelian Popescu híveinek és végül a liberális párt erős szervezeteinek köszönheti.

Kérdés azonban, ha a siker realizálására kerül majd a sor, a siker élvezetét is ilyen sorrendben fogja felosztani a liberális párt. Ez egyelőre még a jövő titka, bár egészen könnyű volna jóslásokba bocsátkozni...

A plusz 20 százalékot egyedül saját magának köszönheti a liberális párt, mert ő alkotta meg azt a választási törvényt, amely ilyen bőkezűen osztogatja a prémiumot.

A nemzeti parasztpárt harminc százalékát kapta meg az összes leadott szavazatoknak, aminek következtében megkapja a mandátumok 18 százalékát, a többit elvitte a prémium. Különös, hogy míg Erdélyben csaknem mind egyik megyében többséget kapott a nemzeti parasztpárt, addig a régi királyságban alig tudott számottevő eredményt elérni.

Ez az eredmény két dolgot igazol, az egyik, hogy a széles erdélyi tömegek a választási rendszer minden fortélyai ellenére is szilárd és bonthatatlan egységben sorakoznak fel a nemzeti parasztpárt mögött, a másik, hogy a liberális pártnak fontos volt a nemzeti parasztpárt regátbeli elemeinek elnémitása. Tudvalevő, hogy

a liberális párttal való kollaborációból épen a régi parasztpárti elemek idegenkedtek legjobban s a liberális taktika arra számított, ha a régi parasztpártiak a parlamenten kívül maradnak, akkor egyrészt könnyebben lehet szó kollaborációról, másrészt el is idegenítik egymástól a régi nemzeti párt és a régi parasztpárt elemeit. A jelek azonban arra mutatnak, hogy a liberális taktikát aligha fogja siker kísérni.

A kamara harmadik pártja a kisebbségi blokk a választási manipulációkat figyelembevéve, meglepően szép eredményt ért el és bizonyoságot szolgáltatott arról, hogy a magyar és német kisebbségi választók egységesen sorakoztak fel a blokk mögött és a disszidáló frakciók sem a magyar, sem a német választók között nem tudtak mély gyökereket eresztetni. Előreláthatólag tizenhat képviselője lesz a bloknak, akik közül 11 magyarpárti, öt pedig a németiséget fogja képviselni. Természetesen, ez a szám nem fedi a reális viszonyokat, hiszen a mult parlamentben egyedül a magyar pártnak 16 képviselője volt.

Ami a kisebb pártokat illeti, a cuzisták már a választások előtt felőrldtek. Előbb két táborra szakadtak, azután mind a két táborból számosan jöttek át más politikai pártokba, úgy, hogy a választásokon még a minimális 2 százalékot sem tudták elérni.

Jorgának soha sem voltak komoly néptömegei és hogy egyáltalában a szavazatok egy százalékát is megkapta, az csak annak köszön-

hető, hogy a nemzeti demokratapárt a közvéleménybe egy új jelszót dobott be, amely néhol szimpátiára talált.

Ami a választási eredményekben a legmeglepőbb, az, hogy az Averescu-párt, amelynek tavaly nyolcvanszázalékos többsége volt, a parlamentben ma egyetlen egy mandátumot sem kapott. Nem lett képviselő Averescu sem és Goga sem, ami a parlamentáris államok történetében példa nélkül áll, hogy egy óriási parlamenti többségre támaszkodó kormány közvetlen lelépése után még a vezető kormány és pártelnököt se tudja bejuttatni a parlamentbe. Az Averescu-párt szeretné elhithetni, hogy ennek a hihetetlen kudarcnak a választási visszaélések az okai, a valóság azonban egyedül az, hogy egyedül őket nem terrorizálták, mert az ellenük való terrorra nem is volt szükség, különben sem szavazott rájuk senki, még azok sem, akik pozíciót és fripturát kaptak tőlük.

Legvégére hagyjuk az erdélyi zsidóság választási mérlegét. Az eredményekből, különösen a városok eredményeiből kétségtelenül kiderül, hogy az erdélyi zsidóság példás fegyelmességgel tartotta magát a választási bloknak a nemzeti parasztpárttal kötött kartelljéhez és szavazataival minden megyében hozzájárult a nemzeti parasztpárt esélyeihez.

Ez volt az erdélyi zsidóság első politikai erőpróbája, amely komoly politikai felkészültségről és öntudatról tett tanúságot, amelynek pozitív eredményei nem fognak elmaradni.

A kamarai választások eredményeinek végső számadatai

(Cluj-Kolozsvár, július 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belügyminisztérium ma közölte a választások első végleges eredményét, amelynek arányszámain már csak a petíciók és pótválasztások hozhatnak egészen lényegtelen változást.

A belügyminiszteri statisztika szerint az egész ország területén 2,751.668 érvényes szavazatot adtak le. Ebből a liberális pártra esett 1,707.528 szavazat, vagyis az összeszavazatok 62,5 százaléka.

A nemzeti parasztpárt az egész országban 607.916 szavazatot nyert és öt megyében elérte az abszolút többséget. Ez az öt megye: Kolozs, Szilágy, Szamos, Alsófehér és még egy megyében. A nemzeti parasztpárt által elért abszolút többségű megyékben összesen 142.822 szavazatot kapott Maniu pártja. Ezt az összeget levonva az országosan kapott szavazatok összegéből, a mandátumosztokodásnál a Nemzeti parasztpárt 467.903 szavazat után, vagyis 16,9 százalékban nyeri a képviselői mandátumokat.

A kisebbségi blokk az egész országban 182.860 szavazatot kapott. Egy vármegyében, Csikban elérte az abszolút többséget, ahol a liberális párt 6182, a nemzeti parasztpárt 906 és az Averescu-párt 800 szavazatával szemben 12.255 szavazatot nyert.

A kisebbségi blokk listájára Csikmegyében esett szavazatok levonása után a kisebbségi blokk 170.605 szavazat után részesül a mandátumosztokodásban, vagyis az országos vi-

szonylatban 6,65 százalékban.

A belügyminisztériumban a jelentések alapján már felállították a választási statisztikát és megállapították pontosan, hogy pártok szerint hogyan fog összetevődni a jövő parlament. A 387 mandátumból a prémiummal együtt a liberálisok 328 mandátumot kapnak, vagyis 62,5 szavazati arányukkal az összmándátumok 84 százalékát kapják. A nemzeti parasztpárt azokkal a mandátumokkal együtt, amelyet az abszolút többségű megyékben szerzett, összesen 46 mandátumra tesz szert nagy többségben az erdélyi megyékben. Végül a parlament harmadik pártja, a kisebbségi blokk 13 mandátumot kap, beleértve a két csikmegyei mandátumot is.

Bucuresti, július 9. A választások végeredménye: Nemzeti-parasztpárt 54 mandátum, kisebbségi blokk 16 mandátum, a többi mandátum a liberálisoké. Ezeket az eredményeket még felülvizsgálja a központi választási bizottság és esetleg bizonyos módosításokat eszközöl a benyújtott panaszok alapján.

Július 17-én összeül a parlament

A kormány tagjai a választások eredményeinek kihirdetése után tanácskozársra ültek össze, amelyen elhatározták, hogy a parlamentet már július 17-ére összehívják. Bratianu Jonel miniszterelnök ma kihallgatáson jelenik meg a királynál, akinek beszámol a választás eredményéről és aláírta vele a parlament összehívásáról szóló dekrétumot.

Nyári ujdonságok

Mindig a legegánsabb, legfinomabb és legolcsóbb az

Grenadinok

selymek

etc.

AU PRINTEMPS

divatár-
házban

Mátyás király-tér 18. a Központi szálloda épületében

Averescu és Jorga nem vesznek részt a szenátorválasztáson

Holnap zajlanak le az egész országban a szenátorválasztások, amelyeket azonban már nem előz meg olyan izgalom, mint a kamarai választásokat, különösen azért, mert az ország belpolitikai sorsát a kamarai választások már eldöntötték, így a szenátorválasztások eredménye sem kétséges.

Az Averescu-párt központi igazgatótanácsa egy felhívást tett közzé, amelyben közli a párt tagjaival, hogy a szenátorválasztásokon nem vesz részt. Ez a felhívás meglehetősen platonikus értékű, mert az Averescu-pártnak egyáltalán nincsenek esélyei a szenátorválasztásokra és a pártnak így kapóra jön, hogy a visszaélésekre hivatkozva, demonstratív módon vonuljon le a küzdőtérrel, amely ugy sem kínál számára babért.

Hasonló szellemű felhívást tett közzé Jorga is, akit mélyen elkésztett, hogy mint aktív pártvezér, még ő sem került be a kamarába. A közvetlen választások utáni percekben a magyar párt biharmegyei tagozata is passzivitásra gondolt, a magyar párt központja azonban elhatározta, hogy feltétlenül részt vesz a szenátorválasztásokon is.

A bukaresti sajtó a választásokról

A bukaresti sajtó mai számában részletesen kommentálja a választások eredményeit. Míg a kormány és a kormányhoz közelálló lapok választási visszaélésekről egyáltalán nem tudnak és a közvélemény szabad megnyilvánulásáról számolnak be, addig a független sajtó és a pártlapok még mindig folytatják a választási visszaélések felsorakoztatását és a kormány urnamanipulációnak tulajdonítják az egész eredményt.

Tizenkét nap óta éhségstrájkolnak a letartóztatott munkások

A választások szomorú epizódja, hogy a választási kampány alatt letartóztatott munkásokat még mindig nem bocsátották szabadon. Nagyvárados annak idején a dolgozók blokkjának mintegy 60 tagját tartóztatták le, akik közül harminckilencen még ma is a kolozsvári hadbírószághoz tartoznak. A letartóztatottak között vannak a munkások összes jelöltjei és jelölői, dr. Rozvány ügyvéddel együtt. Tegnap Nagyváradoson újra hat munkást tartóztattak le és bár a munkásság részéről több küldöttség járt a hadbírószághoz és a hadtestparancsnoksághoz, a választások után sem engedték őket szabadon.

A letartóztatottak már tizenkettedik napja éhségstrájkban vannak, súlyos betegek és közülük többen az állapota komoly. A letartóztatottak érdekében több neves intellektuel, többek között Costa Foru és Dobrescu bukaresti ügyvédek is szót emeltek, de eddig eredménytelenül. Tegnap Egeresen letartóztatták Both Istvánt, a munkásblokk kolozsvári jelöltjét, aki az egeresi kerületben a választás ellenőrzésével volt megbízva. Amikor a választás lezajlott, a reávarakozó csendőr letartóztatta és beviszta Kolozsvárra, innen a tegnap visszaküldték Egeresre annak megállapítása végett, hogy mit csinált ott. Több községen keresztül kísérték gyalogszerrel. Ma ismét idehozták és átadták a hadbírószághoz.

Dobrescu Aurél még mindig fogságban van

De nemcsak a dolgozók blokkjának jelöltjei vannak még ma is fogságban, hanem a nemzeti parasztpártéi is, amiről a brassói tagozat jelentése alapján a párt kolozsvári irodája a következő kommunikét adta ki:

Fogarasmegyében még tart a választási terror. Dobrescu Aurél, a nemzeti parasztpárt ottani listavezetője a választás napja, tehát csütörtök óta a fogarasi ügyészségen van azon

a címen, hogy lázított. A párt bizalmiférfiát is letartóztatták. Hét kerületben eltűntek az urnák, a liberálisok mégis 7-8 ezres többséget mutatnak ki. Ezekre a visszaélésekre azért volt szükség, mert a kormány mindenáron mandátumhoz akarta juttatni Oromolu volt jegybank-kormányzót és Popa-Lizeanut, akikre szüksége van a parlamentben.

A nemzeti parasztpárt egyébként elhatározta, hogy a megyei szenátorválasztásokon minden erővel részt fog venni. Azok a lapjelen-

tések, amelyek a párt passzivitásáról adtak hírt, minden alapot nélkülöznek.

A „Viitorul“ megfenyegeti a kisebbségi blokkot

A „Viitorul“ rámutat a kisebbségi blokk gyenge sikereire és annak a véleménynek ad kifejezést, hogy ezek után megkezdődik a magyar párt bomlása és a német pártban is szakadás következik be. A lap kijelenti, hogy amennyiben a tegnap este Kolozsvárról kapott hírek megerősítést nyernek, amelyek szerint a kisebbségi blokk újabb agitációba fog, akkor szükséges nyíltan leleplezni azt a szerepet, amelyet egyes kisebbségek skrupulózis nélkül játszani akarnak.

Poincarét a baloldal védte meg, hogy saját pártja meg ne buktsa

Elkeseredett harc folyik a francia parlamentben az új választójogi reform körül. Louis Marin tengerészetiügyi miniszter a kormányból való kilépéssel fenyegetőzik

Páris, július 9. A közel kétesztendő Poincaré-kormány helyzete egyre tarthatatlanabb. Az ugynevezett nemzeti koncentráció épülete roskadozik, hogy rövidesen maga alá temesse a Poincaréval visszatért reakciós háborús szellemet, amely a békével kecsesgető Locarnonak sirósója volt. Az első komoly támadás akkor érte Poincarét, amikor elvesztette Anglia barátságát és ugyanakkor Franciaország összevesztett Olaszországgal is. Azután jött Briand személyes konfliktusa Poincaréval, amely elindította a lavinát. Mozifilmszerűen követték egymást az események. A francia rojalisták vezérének, Leon Daudetnek formális lázadása, majd titokzatos kiszabadulása, Cachin kommunista képviselő és társainak elzárása, végül a legfrissebb olasz-francia incidens annyira megintgatták a szívós Poincaré helyzetét, hogy csakis a bizalmi kérdés folytonos felvetésével tudja magát még ideig-óráig a felszínen tartani.

A jobboldal Poincaré ellen

Most azután, a választójogi reform engedékenységé miatt, saját pártjával is ellentétbe került és hire jár, hogy Poincaré ki akar lépni a pártból, amely enyhény szólva, nem egészen megbízhatónak mutatkozott a kormány szorongatott helyzetében. Hogy ez a helyzet mennyire tarthatatlan, mutatja a kamara tegnap éjszakai ülése, amelyen a jobboldali pártok harca a végsőkig fokozódott az új választójogi reform ellen, amely bizonyos fokig honorálja a baloldali pártok kívánságát és a proporcionalis választójogról visszatér a kerületi választásokhoz. Emiatt az a fonák helyzet állott elő, hogy saját pártja fordul Poincaré ellen, akit viszont most kivételesen épen a baloldal támogat.

Izgalmas éjszakai ülés

Az ülés lefolyása drámai volt. A jobboldali pártok minden eszközzel, közbevetett javaslatokkal, indítványokkal, interpellációkkal akarták megakasztani a törvényjavaslat általános vitáját, amivel szemben a kormány, hogy a halasztó manőverrel végezzen, egyfolytában tartó éjszakai ülésre határozta el magát. Az ülés folyamán a jobboldali pártok hatalmas lármát

csaptak, a padokat döngették, amíg Poincaré végül, óráig tartó botrány után, felvetette a bizalmi kérdést. Minthogy ezuttal az egész baloldal vele szavazott, 415 szóval 142 ellen elhalasztották a gyarmati interpellációkat, amire a kormány a bizalmi kérdést kötötte.

Közben az elszázi nacionalista képviselők az amnesztia-kérdésben interpelláltak. A kommunisták egymás után szólaltak fel az elitelt kommunista agitátorok érdekében.

Leon Blum szociális bünténynek minősítette azt a törvényt, amely a képviselőket megfosztja parlamenti immunitásuktól. Berthou kommunista képviselő éles szavakkal támadta Poincarét a kommunisták letartóztatása miatt, amire igen heves vita fejlődött ki a kommunista szónokok és a miniszterelnök között. Az ülés reggel 7 óráig tartott, ameddig a kamara a választójogi reformmal szemben összes halasztó javaslatokat elvetette.

Újra fenyeget a krízis

Az éjszakai ülés után úgy látszott, hogy a kormány helyzete valamennyire megszilárdult. Mára azonban kiderült, hogy a krízis még távolról sem mult el. Louis Marin, a kormány jobboldali tagja, ki a minisztérium megállapodása ellenére, már tegnap a választójogi reformjavaslat ellen szavazott, ma kijelentette, hogy feltétlenül kiválik a kormányból, ha a javaslatot elfogadják. Meglehet tehát, hogy Marin kiválása a minisztériumból még a mai nap kormányválságot idéz elő.

Páris, július 9. A kamara 335 szavazattal 120 ellenében megszavazta a választói reform első szakaszát.

Üzletí könyvek

állandó raktára **LEPAGE, CLUJ**

Irja meg, milyen természetű a vállalata és mi felszereljük a törvény által előírt könyvekkel. Berendezzük a könyvelését

Pesti cégünk utján sikerült előnyös kötést szerezni és ezáltal az

összes világmárkás zongorákat

leszállított engros árban árusítom.

STERNBERG zongoranagyáruháza, ORADEA,
Bulev. Reg. Ferd. 14.

A FAMILIA kenyérrel magas táperejénél fogva 25% megtakarítás érhető el

Mintás
Mintás

Mintás
választó

S

divat-
nagyár-
Cal. Re

kira

SZ

Telefon

Kétmillió ember nézte végig Kemál pasa bevonulását Konstantinápolyba

Az egykori szultánok fővárosa hallatlan ünnepekkel fogadta az ifjú török közíárság elnökét

(Cluj-Kolozsvár, július 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kemál pasának a mult szombaton történt Konstantinápolyba való bevonulásáról a budapesti „Az Est” angorai tudósítója a következőket közli:

Uralomrajutása óta Kemál ezuttal először kereste fel a detronizált fővárost, amely hallatlan ünneppel fogadta. Az egész város vörös lobogódiszt vett fel. A tornyok, erkélyek, minaretek szőnyegekkel, girlandokkal, lampionokkal és zászlókkal voltak tele. Az elnök bevonulását kétmillió ember nézte végig. A város kapujától az egész utvonalon tiz díszkapu volt felállítva a Dalmabegcse Szerájig, Kemál szállásáig, amelyről a szultánpajzsokat természetesen

leszedték.

Délelőtt az államfőt, aki az „Ortogrul” nevű jachton érkezett, az egész repülőflotta, a hadihajóflotta, a hajók és autók ezreibe pedig óriási közönség fogadta az uralkodónak kijáró tisztelgessel. A jacht az egykori szultánok palotája előtt kötött ki. Kemál és kísérete egyenesen a trónterembe ment, ahol fogadta a diplomáciai kart és az előkelőségeket. Este fáklyásmenet és tűzijáték volt a városban és a Boszporuson, mialatt a kivilágított város Velence képét mutatta. A város vezetősége ünnepi ülésben elhatározta, hogy Konstantinápoly helyett ezentul Musztafa Kemál lesz az egykori főváros hivatalos elnevezése.

Ford bejelenti, hogy beszünteti a zsidóellenes kampányt, mert az antiszemitizmus tévedés

(Cluj-Kolozsvár, július 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amerikában szenzációs hírt röptenek világra a sajtókábelek. Henry Ford nyilvános szánom-bánomjáról szól a távirat. Az autókirály ünnepélyes deklarációt tett közzé a demokratapárt lapjában a „Newyork America”-ban, amelyben kijelenti, hogy megszünteti a zsidók elleni harcot és végképen szakít minden antiszemita tendenciával. Sajnálja, hogy lapjában súlyos támadásokat intézett a zsidók ellen, mert meggyőződött e támadások alaptalanságáról.

Az autókirály, aki egyttal laptulajdonos is, intézkedett, hogy hetilapja, a „Dearborn Independent”, amely az első sorokban járt az antiszemita kampány élén, ne közöljön többé antiszemita cikkeket. A lap szerkesztősége feltűnő helyen hozza az olvasók tudomására Ford elhatározását és sajnálkozását fejezi ki afelett, hogy a lap legutóbbi cikksorozatai becsületükben érintették a zsidóságot.

Ford cikke és nyilatkozata óriási feltűnést keltett egész Amerikában és az amerikai sajtó ugy hiszi, hogy hatalmas visszhangja lesz az egész világon.

Válóban mi is azt hisszük, hogy ez a visszhang nem fog elmaradni. Mert amekkora szenzáció volt az, hogy nyolc esztendővel ezelőtt Ford a nemzetközi antiszemita kampány élére állott, épen olyan szenzáció az is, hogy most kiáll a fórumra és hangosan kiáltja végig a világon, hogy tévedett.

Ford nyolcesztendő antiszemitizmusa nem faji elméletekbe, nem természettudományos, vagy szociológiai meggyőződésbe eresztette gyökereit, hanem egy amerikai izü és amerikai stíli bosszúból táplálkozott. Az autókirály, aki a háboru előtt mai fantasztikus gazdagságának még csak a tövében ült, sok társával egyetemben felkapott a háborus konjunktura háttára és óriási vállalkozásokba kezdett. Konkurrencia nélkül szöportte be a százezreket s egy-csapásra a Newyork Citynek az élére lendült, amikor — bussines is bussines — történetesen két amerikai zsidó bankár elrontotta egy nagy-szabású üzletét. Ford szemé először az elmaradt dollár után révedt, azután megnézte magának a két zsidó bankárt és elhatározta, hogy vissza fog ütni.

Északamerikában az üzleti bosszu semmivel sem könnyörületesebb, mint a délamerikai pam-pakon a cow-boy vérbosszu, csak a módszerei

jobban hozzásimulnak a büntetőtörvénykönyv paragrafusaihoz, mert agyon éppen nem verik az ellenteleket. Az autókirály sebezhető pontját kereste két ellenfelének és amikor kiszimatolta, hogy üzletükön nem tud réstütni, a zsidóságon keresztül igyekezett rájuk támadni. Így lett Henry Fordból egy rosszul sikerült üzlet miatt nemzetközi antiszemita vezér. Mert Ford nem sajnálta a pénzt, sem az időt, ami nála igazán pénz, hogy bosszutervét keresztül is vigye.

A szörnyü összeomlás után, amikor szerte az egész világon rohamlépésekkel tört előre az antiszemita agitáció, Fordnak, üzemenek óriási méretüre való kiépítése mellett, jutott ideje arra is, hogy erőteljes antiszemita irodát szervezzen. „Deaborn Intependent” néven antiszemita lapot alapított, titkáraival és szerkesztőivel antiszemita brosúrákat íratott, amelyeket saját neve alatt adott ki.

E borsurák közül „A nemzetközi zsidó”, világhirre vergődött és az antiszemita teoretikusoknak valósággal kézikönyve lett. Közben Ford folyton szórta a pénzt. Minden ország anyagiakban vérszegény antiszemita mozgalmának hóna alá nyult és egyidőben öt tartották a nemzetközi antiszemita akció koronázatlan királyának.

Abban az időben az atmoszféra roppant kedvezett még Amerikában is az antiszemitizmusnak. A háboru után volt, a felgyülemlett tömegszendvények Amerikában is nyugtalanul vártak valami levezető csatornára és ezt a nagy feszültséget könnyen az elpusztított keleteurópai területekről beözönlő hontalan zsidók ellen lehetett irányítani. Az első időben különösen sikere volt a propagandának, mert Ford önmagát és lapját is a demokrata párt szolgálataiba állította.

De akármennyire csökönys is volt az üzleti bosszu, Fordban végül mégis felülkerekedett az amerikai kultur- és üzletember. A háboru csak a szegényembereknek volt rossz üzlet, de az antiszemitizmus a gazdag embereknek is az. És Ford jó üzletember és elég őszinte is, hogy belássa tévedését. Az antiszemitizmus koronázatlan királya nyíltan vezekel, lehullott a nemzetközi antiszemitizmusról a hitelesség pecsétje, amelyet Ford testesített meg, az amerikai sajtó visszhangra vár és ez a visszhang Keleteurópából kell jöjjön, ahol Fordhoz hasonlóan talán fognak akadni férfiak, akik beismerik tévedésüket.

P
á
r
i
s
b
ó
i

Mintás crepe de chinek
Mintás georgettek

P
á
r
i
s
i

Mintás grenadínok dus
választékban raktárra
érkeztek

Szabó
Jenő

női

divat-különlegességek
nagyáruházában - Cluj,
Cal. Reg. Ferdinand 5.

Kérem

kirakataim

szives megtekintését

Telefon

4-79

Telefon

Minden reklamnál többet ér a
„DREHER-HAGGENMACHER”
SÖRÖK
országosan elismert kiváló minősége

HUSZADIKSZÁZAD

AKI EGYÜTT ÉL A MAI ÉLET történetével, az újsággal, akár úgy, hogy csinálja ezt az újságot, akár pedig úgy, hogy csillapíthatatlan szomjával olvassa napról napra e pontatlan és egyre változó történelmet, az látja, hogy mindennap valami váratlanul újat hoz. Újat politikában, technikában, művészetben. Az idő és termékenysége gyors. Nem-hogy nem áll meg, de mindennap egy újabb szituációt termel s amint itt van az új, pár nap se kell, hogy divat legyen belőle s amint már divattá lett, váratlanul melléje kuszik az újabb. Új és újabb és legújabb, — ezelenek a játéka között fut tovább az idő. S azokon a helyeken, ahol a mai élet természetese és szövevénye a legélesebben akkumulálódik, a mai nagyvárosban, ott az újnak, újabbnak és legújabbnak a szerepe bejátszik a legközvetlenebb életbe, illetve az életnek a formálásába. A mai nagyvárosban az élet momentánának napról napra változó képe már kiépítette az ehhez az állandó változáshoz tartozó lelkiületet, amit röviden a *multtal szemben való közömbösségnek* lehet nevezni. Ennek a közömbösségnek különböző fokozatai lehetnek. Lehet ez a közömbösség temperamentum kérdése a nagyvárosi ember részéről, lehet megalkuvás is a körülményekkel, különösen az olyanok számára, akiknek kötelességük a változókonny idővel való együttthaladás, — és lehetséges e közömbösség tradíciókkal való meggyőződéses szakítás is, amikor a közömbösség harci jelszavá alakul át, — a tradíciók irtásának, leépítésének követelésévé. . .

Az időnek e multtal szemben való közömbössége ma már annyira akut kérdése, hogy megvan az elmélete is. Alig van szélesebb természetű társadalomtudományi munka vagy társadalmi lélektan tartozzanak bár e diszciplínák klasszikus vagy divatos iskolához, melyben a tradíció szerepe, illetve az új láza ne keresné a maga tudományos tisztázódását, okait, természetét, problémáit. Sőt: újabb ennek az életjelenségnek a tudományos értékelése, elemzése bekerült a pedagógiába is. Egy német nevelő, F. Giese: *Zeitgeist und Berufserziehung* című munkájában már kidolgozza az állandóan megújuló életre való nevelés maximáit is . . .

Giese könyve még azokat is gondolkodóba fogja ejteni, akik minden téren és minden kérdésben ellenkezően gondolkodnak . . . Még azokat is, akik a tradíciónak s a tradicionalizmusnak emberi természetből következő hirdetői. Gondolkodóba fogja ejteni, mert Giese egész világnézetet épít e jelenség elemzése köré. Világnézetet és terápiát. Giese u. i. az ember gyakorlati boldogulását bármely téren az új-hoz való alkalmazkodás simulékonyaságától teszi függővé . . .

„Gyors alkalmazkodás, gyors átszerveződés minden foglalkozásban, minden üzemben az idő követelése. Valami egészen más viselkedés tehát, mint a kultúra egyéb korszakaiban, amikor a tradíciók mithosza, a vallás volt az élet középponti tartalma s ezért a stabilitás, az állandóság természetes tulajdonsága volt az emberi tudatnak.“

Giese könyve azonban sok tekintetben utópia is. Utópia mert ő már egy olyan időre való felkészülésről, alkalmazkodásáról is beszél az embernek, amikor már fa, szén, meleg és fény nélkül kell élnie, illetve az új-ra való nevelés maximáit kiterjeszti olyan körülményekre is, melyekkel a tradíciónak már semmi kapcsolata sincs.

* * *

A *MINDENNAP ÁLTAL* ontott új természetesen sok neveltséget is hordoz medrében. Egy angol könyvészeti folyóiratban pl. az a követelés merült fel, hogy a könyveket másként kell lapszámolni, mint eddig tették. Nem előlről hátrafelé, hanem fordítva, mert az olvasót nem az érdekli, hogy mennyit olvasott, hanem az, hogy mennyi van még hátra. Meg kell változtatni tehát a lapszámozást. Az első oldalon álljon a mostani utolsó oldal számjelzése. Így praktikusabb és értelmesebb is . . .

Az elsők, akik ez újítást ellen tiltakoztak: könyvkereskedők voltak. S érvelésük meglehetősen meggyőző. Azt mondják, s ez az érvük az idő emberének legalaposabb ismeretéből következik, hogy ez az újfajta számolás kellemeletlen és káros kihatással volna a könyvtermelésre. Károsan hatna az, ha a mai ideges, mindent gyorsan átlátni akaró ember, a könyv minden oldalán egy számot látna, mely arra figyelmeztetné, hogy mennyi van még hátra.

Josephine Backer

világhírű

néger táncosnő

mindennap fellép a **MAGYAR SZINHÁZBAN** egy szenzációs **színes táncrevü** keretében. — A lelegegáns bb párisi mulatóhely, a **Folies Bergeré** teljes műsorát mutatja be

Idegesítene s ez az idegesség lankasztaná érdeklődését . . . Alapos és elfogadható érvelés — bár az újítás értelmének látszik — de játéknak is és furcsaságnak is, — mert s ez ugyanúgy vonatkozik a javaslatra, mint a könyvkereskedők ellenévére, a könyv mégis ugyanolyan vastag marad, akár előlről hátrafelé, akár ellenkező irányban lapszámozzák, miután a lapszámok nem azért vannak odaakasztva, hogy az olvasó tájékozódjék, hogy mennyit olvasott már, vagy hogy mennyi van még hátra, hanem tisztán technikai természetű, a lapok tárgyi összetartozásának a mutatója.

* * *

CHESTERTON, a mai Angliának e legkatonikusabb s egyszerűsűnd legdiabolikusabb és modernebb szelleme egy cikksorozatban azt követeli, hogy Conan Doyle híres regényfigurájának, *Sherlock Holmesnek* London valamelyik nyilvános terén szobrot állítsanak. E cikksorozatban Chesterton kimutatja, hogy egy olyan világhírű regényfigurának, mint *Sherlock Holmes*, legalább annyi joga van egy emlékműre, mint a tábornokok, diplomaták vagy polgármesterek bármelyikének, akiknek szobrát London városa és a londoniak oly szeretettel gondol disztingetnek, anélkül hogy igazában tisztában volnának azzal, hogy a szoborra vált lény eredetileg kicsoda volt. *Sherlock Holmes* viszont mindenki ismeri. És népszerűbb is, mint bármelyik

valahai polgármestere Londonnak. Mutasson példát London — követeli Chesterton — s egy nagy gondolatot kezdeményez: szobrot híres regényalakjainak! Rövidesen sorra kerülhetnek *Twist Oliver*, *Coperfield Dávid* és így tovább, összes hőseink, kik mind megérdemlik, hogy hírtiket és nagyságukat szobor is hirdesse . . .

Chestertonnak ez a felszólítása nem maradt visszhang nélkül. Pár nap alatt több mint ezer fontot fizettek be *Sherlock Holmes* megálmodójának, *Conan Doyle*-nek erre a célra, ki már keresi is a szobrászt, aki a legalkalmasabb az ujkori fantázia e kétségkívül legnépszerűbb hősenek bronzhüvelyét az örök londoni köd s az örök londoni nap sátera alá teremteni . . .

Arra azonban nem gondolt Chesterton, hogy a bronz van legalább is oly időtálló, mint a papír, illetve egész biztosan időtállóbb, mint a detektívregények papírjának időállása. S így azután megtörténhet, hogy *Sherlock Holmes* szobra még állani fog a londoni nap s a londoni köd sátera alatt és már nem lesz senki, aki tudni fog kilétéről, miután valószínű, hogy *Conan Doyle* írásai mégsem örökkévalóak . . .

S ebből az ellenvetésből annyi legalább is igaz, hogy az új sem örök és a mai sem és a tegnapi sem, hanem mindezek szédült erdeje csupán, melynek neve viszont egészen régi. G. G.

Ventimigliánál levegőbe akarták röpiteni a francia gyorsvonatot

Harmincfőnyi olasz katonai osztag behatolt francia területre

Páris, július 9. Az olasz-francia határon újabb incidens történt, amely erősen emlékeztet a tavasz elején történt hasonló esetre. Közél a határhoz a Ventimiglia felől érkező gyorsvonat kénytelen volt megállni. Kiderült ugyanis, hogy a sínekre valaki petárdákat helyezett el, amelyekkel a vonatot levegőbe akarták röpiteni. A gyorsvonatot egy vasuti tisztviselő mentette meg a katasztrófától, aki — előírás szerint — az ugyanezen a vonalon közlekedő többi vonatokat is figyelmeztette. Emiatt az egyik karabinieri a vasutast elfogta és Ventimigliába kísérté.

Egy másik jelentés szerint 30 főnyi olasz katonai osztag a Tine-folyó völgyében francia földre hatolt be. A határátlépőket a francia vámőrök feltartóztatták, mire az olaszok kijelentették, hogy csupán eleséget akartak szerezni francia földön.

A párisi sajtó és a közvélemény, amely a Mont Cenis-fensíkon folytatott olasz tüzéségi gyakorlatok miatt támadt konfliktus felett sem tért még napirendre, fokozott idegességgel fogadta az újabb incidensek híreit és energikus rendszabályokat követel a kormánytól.

Kétszázharmincöt hallottja van az Egyesült-Államok függetlenségi ünnepének

(Newyork, július 9. Az *Uj Kelet tudósítójától*.) A tegnapi napon ünnepelték meg az Egyesült Államok függetlenségének évfordulóját. Az ünnepségek, heteken át tartó előkészületek után, óriási arányokban zajlottak le. A megnövekedett forgalmat a vasutak csak nagy erőmegfeszítésekkel tudták lebonyolítani és a rendkívüli vonatjáratok egész tömegét kellett beállítani. A hatalmas népvándorlás, amely az egyes gócpontok felé áradt, a balesetek egész sorozatát idézte elő és rendkívül sok áldozatot követelt.

Buenos-Airesből érkezett jelentés szerint az argentinai Alpatagal-állomáson borzalmas vasuti szerencsétlenség történt. A chillei katonai akadémia 200 növendékének személyvonata összeütközött az egyik szembejövő gyorsvonattal. Az összeütközés olyan erős volt, hogy a személyvonat több kocsija valóságos pozdorjává tört. A nyomban megindult mentések ellenére, éjjelig 27 halottat, 16 súlyos és 15 könnyebb sebesültet szedtek ki a romok alól.

Az eddigi jelentések szerint az amerikai nemzeti ünnepen 235 ember halt meg balesetekből kifolyólag. A legtöbb szerencsétlenség automobil-

elgázolásból és tüzijátékok robbanásaiból következett be. A Newyork melletti országutak közlekedéséből kifolyólag a halottak száma tizenkilenc. A sebesültek számát még nem lehetett megállapítani.

Használja ki a lej emlékedését!!

Zongorák

Bösendorfer és Wirth angol repetációs mechanikával Hoffmann, Produktiv, Genossenschaft, Luna, Partart Lauberger és Gloss stb. rövid kereszt-huros, fémszerkezetű, vadonatúj zongorák olcsón eladóak.

Reszletre is!

Rosenberg,

zongorarakta,
Cluj, Calea Victoriei 5.

Mélyenleszállított áron

fest tisztít, egyben ruháját molymentesíti

Cink Cluj

Her

Irtá: Dr. M

Közeledik Her kor ez a dátum a révén jelentőség lesz érdektelen alakulását földész

Az 1903-as korak első javaslata Kajemet Lőjiszrá olajfákat ültessen Palesztina-országát és felszólította fák, ligetek és k ültetésével tiszte. Akkor azonban országba — aho Warburg működ ez a propaganda.

1904-ben halt az esztendőben a mert a pártvezetők készségét más i kellett egy jelen zeti ajándékképe. Majd egy Herz később egy Jerz szoborra és egy H körül pedig ann egyesületek azon aranykönyvi bev adományok Herz fordultak elő. A tett K. K. jelent olajfa-adományok Nemzeti-Alaphoz változott 1906-ben, amikor elhat ken, a jaffa—jer fából álló Herz-en az olajfa-adomán javára.

Nagyobb lend zás 1907-ben Aus lettel adóztak m emlékével szembe lius harmadikán Herzinek a döbli Ausztria után O olajfaadományozás ták valóságos vet elvbarátaikat legy nagyobb hullám met kölni főirodák hogy minden Tar Tivadarnak a hét évfordulóján, a gyűjtő-propagand cionista évi konf jelenthette, hogy linget gyűjtöttek olajfa ültetését. A a főiroda már jel sterlingre rug az

Az olajfaadom évről-évre növeke ban járult hozzá az elesett zsidó k kerestek abban, Az os-ujházában. haretéren elhaltak A Keren Kaje állását jubilálja, m

Jacobus
 kelmefesték
 gyapjú gyapjú
 felselyem kelmék
 V. J. K. KOFFLER & Co.
 Bukaresti Oltuz N°5

Herzl szobrai

Irta: Dr. M. E. Zweig (Jeruzsálem)

Közeledik Herzl halálának évfordulója, amikor ez a dátum a tizenötödik bazeli kongresszus révén jelentőségben is emelkedik és ezáltal nem lesz érdektelen a Herzl-erdő létrejöttét és kialakulását fölledezni lelki szemeink elé.

Az 1903-as kongresszus Palesztina-bizottságának első javaslatai között szerepelt, hogy a Keren Kajemet Lőjiszráél által megvásárolandó földeken olajfákat ültessenek. A szűkebb akcióskomite Palesztina-osztálya vállalta ennek a propagálását és felszólította a Palesztina-ügy barátait, hogy fák, ligetek és kerteknek személyek nevére való ültetésével tiszteljék meg a mozgalmat vezérét. Akkor azonban majdnem kizárólag csak Németországba — ahol akkor Ruppín, Soskín és Warburg működtek — vonult be eredménnyel ez a propaganda.

1904-ben halt meg Herzl Tivadar. Ebben az esztendőben az olajfa-adományozás szünetelt, mert a pártvezetés az elvbarátok adakozó készségét más irányban vette igénybe: össze kellett egy jelentékeny összeget gyűjteni nemzeti ajándékképpen az elárvult gyermekek javára. Majd egy Herzl-alapítványra kellett a pénz, később egy Jeruzsálemben felállítandó Herzl-szoborra és egy Herzl-teremre. A Keren Kajemet körül pedig annak idején maguk a cionista-egyesületek azon igyekeztek, hogy minél több aranykönyvi bevezetést érjenek el. Olajfa-adományok Herzl nevére csak szórványosan fordultak elő. A VII. kongresszushoz betérjesszett K. K. jelentés szerint két év alatt az olajfa-adományok alig kétszázalékát tették a Nemzeti-Alaphoz befolyó jövedelmeknek. Nem változott 1906-ban sem a helyzet, csak 1907-ben, amikor elhatározták, hogy a huldai földeken, a jaffa—jeruzsálemi vonalon egy tizezer fából álló Herzl-erdőt ültetnek, kezdett élénkülni az olajfa-adományok és pedig a Herzl-erdő javára.

Nagyobb lendületet vett az olajfaadományozás 1907-ben Ausztriában, ahol különös kegyelettel adóztak mindig a Bécsben élt mester emlékével szemben és ahol minden évben július harmadikán hatalmas felvonulást rendeznek Herzlnek a döblingi temetőben lévő sírjához. Ausztria után Oroszország ragadta kezébe az olajfaadományozások kezdeményezését. Itt a cionisták valóságban vetekedtek e téren, hogy ausztriai elvbarátaikat legyőzzék. A propaganda egyre nagyobb hullámokat vetett és a Keren Kajemet kölni főirodája 1908-ban kiadta a jelszót, hogy minden Tamuz hónap huszadikán, Herzl Tivadarnak a héber dátum szerinti halálnapi évfordulóján, a Herzl-erdő érdekében nagy gyűjtő-propagandát folytassanak. Az 1908-as cionista évi konferencián Warburg professzor jelenthette, hogy az olajfákra 3800 font sterlinget gyűjtöttek és meg is kezdhették a 20.000 olajfa ültetését. A IX. kongresszuson 1909-ben a főiroda már jelentette, hogy kerek 6000 font sterlingre rug az olajfaadományozás összege.

Az olajfaadományozások népszerűsége azóta évről-évre növekedett. A háború pedig annyiban járult hozzá az olajfaügy fejlődéséhez, hogy az elesett zsidó katonák hozzátartozói vigaszt kerestek abban, hogy olajfákat ajándékoztak. Az öt-ujházában plántálandó fákat pedig a harctéren elhaltak nevére adták.

A Keren Kajemet, amely huszonöt éves fennállását jubilálja, meglelégedéssel állapíthatja meg,

hogy a zsidó nép eddig 121.000 font sterlinget adakozott Erec Jiszráél befásítására. Tíz Herzl-erdőben — Palesztina déli és északi vidékén — 450.000 olajfa koronáján sóhajt végig a szél és egyedül ezek látható emlékei és szobrai a

hálának, amellyel a mester halhatatlan szelleme iránt adózunk. Példaadó célja is volt a Nemzeti Alaphoz ezzel, mert a jisiv azóta a fásítást és kertészetet úgy kultiválja, mint soha azelőtt.

Maniu Gyula nyilatkozik az Uj Keletnek a választások eredményéről és a zsidóság magatartásáról

(Cluj-Kolozsvár, július 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Két nappal a szabadválasztások után és a szenátorválasztás előestéjén, tehát a politikai élet teljes lázában vagyunk és e láz izgalma nyomja rá bélyegét a nemzeti parasztpárt Mária királyné-uccáig főhadiszállására is. Az előszobában, a lépcsőházban bizalmiférfiak várják és kapják a direktívákat a vasárnapi küzdelemre, auton és vonatokon indulnak a vidékre tarsolyukban bőven ellátva minden instrukcióval különösen arravatkozólólag, hogyan próbálják megakadályozni az urnák igazi hangjának meghamisítását. A bizalmiak bizakodóan veszik át az utmutatásokat. Önkéntelenül is a versenyző jut eszembe, akit erejének teljében ledorongolt az erőszak, akit karjainak acélossága tudatában elnyomtak, de már talprara is ugrott és ismét nekifeszíti izmait a küzdelemnek. Vajjon most sikerülni fog-e?

Együtt a vezérekkel

A belső szobában, amelyhez párnázott ajtó fogja fel a zajt, Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt vezére folytát megbeszéléseket a vezérkarával. Vajda-Voevod Sándor dr., volt miniszterelnök, Sever Dan dr., volt pénzügyminiszterhelyettes, dr. Hatieganu professor, Socol Aurél dr., Kolozsvár megválasztott képviselői ülnek az asztal körül. Az erdélyi eredményekről beszélnek, arról a bámulatos öntudatosságról, amellyel az erdélyi románság minden terroron keresztül is kitart pártja mellett. Grigore Gafencu, a bukaresti „Argus” igazgatója, magas, nyulánk fiatalember, aki Szatmáron volt a párt jelöltje, választási élményeit beszéli el. Előkerülnek a lezajlott választások összes rémségei, amelyek oly egységesen nyilatkoztak meg az összes megyékben, a bizalmiak letartóztatása és sok egyéb.

A hősiesszatmári zsidóság

Egy csudálatos dolog, — mondja Gafencu — amit Szatmáron megállapítottam: a zsidóság hősiess kitartása mellettünk. Nemcsak, hogy velünk szavaztak, de agitáltak is, eljöttek gyüleseinkre és őszinte lelkesedéssel és meggyőződéssel harcoltak... És kitartottak. Pedig, ha egyet megláttak velünk, a következő pillanatban már nyakán volt az adóvégrehajtó...

A teremben levők bólogatnak és megállapítják, hogy az erdélyi zsidóság fegyelmezett és iskolázott politikai tényező, amellyel komolyan kell számolni...

Maniu nyilatkozik

Maniu Gyula, a pártvezér, éppen befejezi megbeszéléseit. Tudja, hogy várjuk, szélesre tárja egy kis szoba ajtaját, ahol négy szemközti, bizalmas megbeszélések, néha sorsdöntő tárgyalások zajlanak le és betessékel.

— Kérdezzen és én válaszolni fogok.

— Mi a véleménye Elnök ur, a választások eredményéről?

— Abban a percben, amint Stirbey herceg kormányát Bratianu megbuktatta, tisztában voltam a helyzettel. Az emberei által félrevezetett Bratianu Stirbey kormányzásának ideje alatt hamarosan belátta, hogy pártja oly rettenetesen rosszul áll a közvélemény előtt, hogy egy semleges kormány által vezetett választás órára és pártjára nézve biztos katasztrófát jelentene. Ezért jobbnak látta megfutni a szabadválasztások elől és a saját kormánya terrorjának és kitapasztalt választási módszereinek már a mult rezsim alatt kipróbált biztos révébe menekülni. Előrelátható volt az általa vezetett választások terrorja. Ezt a valószínűséget azután teljes bizonyossággá változtatta az általam annak idején leleplezett Davidoglu-féle összeesküvés és a belügyminiszterrel való összejárás. Ez a terv a tegnap lefolyt választások alkalmával teljes mértékben keresztül lett vité. Rettenetes módszereiknek és visszaéléseiknek teljes sikere nem rajtuk mulott. Két erdélyi vármegyét kivéve, ahol ez eszközök alkalmazása nélkül is

sikert reméltek, a Davidoglu-féle terv teljes mértékben alkalmazást nyert. S ha Erdélyben és a Bánátban mindez nem vezetett ugyanarra az eredményre, mint az okiráltságban, Beszarabiában és Bukovinában, ez kizárólag két körülmények tudható be:

Az egyik, hogy Erdély és Bánát biráinak óriási többsége erősebb gerincű és tisztább lelkiismeretű. A másik, hogy Erdélyben a választóközönség régebbi politikai iskolájánál fogva fejlettebb, öntudatosabb és elszántabb.

Élénk emlékezetünkben vannak még az 1920, 1922 és 1925 évi választások, amelyek mind óriási terrorban és hamisításokban találtak kormány-többséget alakító eredményeikre magyarázatot. De be kell ismernünk, hogy egyik sem hasonlítható a most lefolyt választásokhoz. Olyan felháborító igazság ez, hogy politikai következmények nélkül nem maradhat és nem is fog maradni.

Az erdélyi eredmények

— Hogy van megelégedve Elnök ur az erdélyi eredményekkel?

— Ha számbaveszem az alkalmazásba vett visszaéléseket és különösen a tervbevetett, de a választók elszántságán és öntudatán megtört, meghiusult merényleteket, úgy — mondhatom — pártunk szavazóinak magatartásával teljes mértékben meg vagyok elégedve.

— A konkrét eredmény is meglepően kedvező reánk nézve, lesújtó a liberális pártra és egyenesen katasztrófális az averescanusokra. Erdély 16 román többségű megyéje közül 8-ban nekünk van általános többségünk, 5-ben pedig relativ majoritásunk. A liberális párt csak egyetlenegy megyében (Máramaros) tudta az többséget kieroszakolni és 3 megyében jutott relativ többséghez. Ez a reánk nézve kitünő eredmény, amely teljes győzelmet jelent Erdélyben és a Bánátban, még pregnansabb lett volna, ha az alkalmazásba vett terror és különféle visszaélések sikertelensége után egyenesen bünső bírák közreműködésével nem hamisították volna meg egy csomó választási körlet urnáit. Így Alsófehér, Szilágy és Szamosmegyék több urnájának hamisításával itt szerzett abszolút többségünket lecsökkentették, Torda, Hunyad, Szatmár és Szeben vármegyékben általános többségünket relativ majoritássá súlyestették.

Az új parlament

Mit gondol Elnök ur az így megválasztott parlamentről?

— Bizonyos, hogy ezzel a parlamenttel dolgozni nem lehet és hogy a látszólagos győzelem, a régi királyságból előkerülő számoszlopok tulajdonképpen a Bratianu-politika bukását jelentik. Ez a vég kezdete és annál szomorubb és fájdalmasabb közéletünkre, minthogy országunk súlyos nehézségeknak, nehéz pillanatoknak néz elébe, amelyek azt követelték volna, hogy Románia politikai élete nyugvóponttra jusson és legalább is türehető pártközi viszony jöjjön létre. Ez azonban a lezajlott választások után teljesen ki van zárva. Ez a parlament a legelkeseredettebb harc jegyében születik meg, amely harcot lelkesen és elszántan fogjuk megvívni és amely — remélem — az utolsó és döntő harc lesz a reakció és a demokrácia

Nyomdafesték

gyári raktár Kidd, London világhírű festékei. Legjobb, legolcsóbbak. Adjon fel próbarendelést

LEPAGE-nak, Kvár.

snő

szines Folies utatja be

tasson példát s egy nagy regényalak Twist Oli- összes hő- híruket és

nem maradt mint ezer fon- álmódójának, r keresi is a kori fantázia bronzhüvelyét i nap satora

ton, hogy a mint a papír, a detektiv- aszatán meg- bra még ál- köd satora i fog kilété- Doyle írásai

lább is igaz, s a tegnapi upán, mely- G. G.

teni

főnyi olasz ben francia a francia aszok kije- kartak sze-

amely a z tüzéségi s felett sem ességgel fo- energikus ól.

ének

következett zekedéséből A sebesül- tani.

dését!!

k

mechani- aft, Luna, kereszt- k olcsón

g.

luj

között.

A kis szobában fel és alá jár, lassan, a szavak súlyát és jelentőségét mérlegelve diktálja nyilatkozatát, precíz magyarsággal és oly pedantériával, hogy még a vesszők és pontok elhelyezésére is gondot fordít.

— Mi a véleménye a kisebbségeknek a választási küzdelemben való részvételéről?

A kisebbségek a választásokon

— Én részemről okos dolognak tartom, hogy a kisebbségek nem mentek a liberális párttal a választásokba. A velük való együttműködés a reakció melletti lándzsatörést jelentette volna, ami egyet jelent a kisebbségi jogok veszélyeztetésével. Bizonyos, hogy a kisebbségeknek — zsidóknak, magyaroknak — sokat kellett szenvedniük ellenzéki magatartásuk miatt, de kétségtelen, hogy kiállították a tűzpróbát. Talán a liberálisokkal való paktum által több képviselőt juttattak volna be a parlamentbe, de nem ez a fő.

— És a zsidóság?

A Zsidó Választási Blokk derekasan megállta a paktumok

— Örömmel konstatáltam, hogy a Zsidó Választási Blokk derekasan és becsülettel megállta a kötött paktumot. A pártvezetőséghez érkezett jelentésekből megállapítottam, hogy nemcsak a Máramarosban, ahol a Blokknak

jelöltje volt, hanem valamennyi vármegyében a Blokkhoz tartozó zsidó tömegek szemmel láthatólag és bátran kitartottak jelöltjeink mellett. A választási eredményt minden kétséget kizáróan kedvezően befolyásolta a Zsidó Választási Blokk közreműködése, amelyet, kezdettől fogva nagyrabecsültem. De nem kételkedem abban sem, hogy az erdélyi zsidóság megszervezéséhez is sokban hozzájárult a választási küzdelem, mert öntudatos tevékenységre serkentett sok szunyadó lelkiismeretet.

És hogy ennek az eredménynek eléréséhez sokat kellett szenvednie számtalan elvtársunknak, bármennyire fájdalmas is, nem vesztéséget, hanem erkölcsi nyereséget jelent, amely gyümölcsöző fog. A demokráciáért és az igazságért szenvedni nem az utolsó dolog és mindig olyan befektetésnek bizonyult, amely gyümölcsöző. Én csak egyre kérem az erdélyi és bánági kisebbségeket, hogy a szenvedéseket, amelyek érték, ne tulajdonítsák a román nemzetnek és Romániának, de egy bankszerűen megszervezett oligarcha érdeksopornak, amely egyformán szorít és nyugoz mindenkit, aki nem áll szekerre rudja mellett. Muló baj, és örvendek neki, hogy elhárításában nekik is megfelelő részt jutott a sors.

Eddig szót a nyilatkozat. Maniut türelmetlenül várják már hívei, utmutatásait várják és a pártvezér mosolygva nyújtja kezét:

— A vizontlátásra! (k. r.)

Sándor László volt budapesti főkapitány is belekeveredett a Nagy István-féle panamába

Nála voltak a megtévedt törvényszéki bíró többmilliárd koronái érő részvényei, amelyeket eddig hiába keresnek

(Budapest, július 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagy István törvényszéki bíró kényszer-egyezségi panamáinak ismeretes ügyében szenzációs fordulat állott be. Emlékeztetes, hogy az egész budapesti rendőrség, ügyészség és a vizsgálóbíró heteken keresztül eredménytelenül nyomozott Nagy István milliárdokat érő részvényei után, amelyeket a bajbajutott törvényszéki bíró ismeretlen helyre elrejtett. Két héttel ezelőtt azután

Földy vizsgálóbíróhoz névtelen feljelentés érkezett,

amely azt állította, hogy a vesztegetési összegekből vásárolt részvények dr. Sándor László ügyvéd, volt budapesti rendőrfőkapitány lakásán vannak.

Az ügyészség utasítására még aznap detektívek jelentek meg Sándor Lászlónál és fel-

szólították, hogy számoljon el a Nagy István által rábizott részvényekkel. Sándor László elismerte, hogy a részvények nála vannak és kijelentette, hogy azonnal ir Portoroseba, ahol Nagy István felesége jelenleg nyaral és kérni fogja, bocsássa rendelkezésre mindazon iratokat, amelyekkel igazolhatja, hogy a férje miképpen szerezte vagyonát. Nagy Istvánné most el is küldte a birtokában levő igazoló könyveket és iratokat, egyúttal pedig 600 darab Domicilium-részvényt Sándor László rendelkezésére bocsátott. A küldemények kézhezvétele után

Sándor László jelentkezett a vizsgálóbírónál,

aki azonnal végrehajtót küldött ki, hogy a részvényeket a bíróság részére lefoglalja. Az újabb fordulat Budapest legszélesebb társadalmi rétegeiben óriási feltűnést keltett.

Winnipeg mellett kétszer is elfogták a huszonnyolcszoros asszonygyilkos gorillaembert

Lovasrendőrség és katonaság éjszakai hajtóvadászatot rendeztek a szörnyeteg kézrekerítésére

Winnipeg, jul. 9. Az egész világ sajtóját he'ekig foglalkoztatta az a vérfogyasztó tömeggyilkosság, amelynek során a tudományos körök egy eddig ismeretlen emberfajtát igyekeztek felismerni: a majomembert. Az amerikai példa nyomán Európában is támadtak ilyen majomemberek, akik a legállatibb kegyetlenséggel elégitették ki vére szomjazó ösztönüket. Ezek azonban kisebb jelentőségűek voltak a winnipeg-i gorillaember rémtetteihez képest, aki 28 asszonyt fojtott meg pusztán gyilkolási vágyból. A kanadai rendőrségnek csak annyit sikerült megállapítania, hogy

a szörnyeteg áldozatai rendszerint egyedülálló nők voltak,

akiktől szállást kért, majd szobájába csalta a szerencsétleneket és vadállati kegyetlenkedések között megfojtotta őket.

Amikor a hatóságoknak kezdtek feltűnni az eleinte szörványosnak hitt esetek, a gorillaember eltűnt. Most azután Wapollában, egy kis indián falucskában felismerték a tömeggyilkost. A gorillaember valahogyan megtudta, hogy Morganne vendéglős nem tartózkodik otthon, mire betért az üzletbe és vacsorát kért.

Az asszony, aki egyedül volt, rémülten ismerte fel gyanus vendégében a hírhedt tömeggyilkost

és mialatt a vacsora elkészítése érdekében a koryhába futott, telefonon közölte fölfedezését a rendőrséggel. Öt perc múlva két rendőr jelent meg a

helyiségben, letartóztatta a tömeggyilkost és a közeli fogdába zárta. A szörnyetegnek azonban sikerült onnan rövidesen kiszabadulni és megszökött. Winnipegből erre különvonattal lovasrendőrség és katonaság szállott ki a vidékre és tegnap éjszaka valóságos hajtóvadászatot indított a gorillaember után, akit izgalmas hajszá után csak reggel sikerült elfogni és a városba szállítani.

Mindennemű bankügyletek.

Bár milyen értékpapír, vasuti kötvények, korona és aranyjárdék, rente-impropriarii vétele és adása. Lombard.

Erdélyi Takarékpénztár

Str. Reg. Maria 38. Tholdy, László & Co.
Telef. 5-82.

Mérvők

számára műszerek, fénymásoló papírok nagy választékban. A szakirodalom minden számbavehető műve kapható **Le page-nál, Kvár.** Még ma irjon!

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Julius 18-án ül össze újból a Népszövetség gazdasági bizottsága? Genfből jelentik: A népszövetségi bizottság egyik legutóbbi ülésén dr. Stresemann német külügyminiszter a genfi világgazdasági konferencia működéséről számolt be és nagyjelentőségű beszédében többek közt a következőket mondotta: „Különös meglepéssel üdvözlöm a Népszövetség határozatát, amely [egy „közeli időpontra“ a gazdasági bizottság új konferenciáját tartja szükségesnek és remélem, hogy ez az időpont nem lesz később, mint július 18-ika. Ez alkalommal egy nagyon fontos feladat vár megoldásra, a vámtarifák egységesítése. A probléma megoldása felette sürgős, mert tudomásom szerint egynehány európai államban a vámtarifa modernizálását készítik elő. Nagy hiba volna, ha ezek az államok nem várhatnának addig vámtarifájuk modernizálásával, míg a Népszövetség egységes vámtarifasémája elkészül. Ha azonban az egyes országok vámtarifájukat már modernizálták, nehezen lesznek arra kaphatók, hogy vámszisztémájukat újra, a Népszövetség egységes vámtarifájának megfelelően megváltoztassák.“

— **Házasság.** Krémer Eszter Cehul-Silvaniei és Beer Lipót Cluj, f. hó 12 én, kedden délután 4 órakor tartják Cehul-Silvaniein esküvőjüket, melyre rokonaikat, jóbarátait és ismerőseiket ezuton hívják meg. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Feld Mátyás pöre Fedák Sári ellen.** Budapestről jelentik: Érdekes kártérítési pert tárgyalt ma az egyik budapesti bíróság. Feld Mátyás ismert színigazgató indított pert Fedák Sári ellen. Feld Mátyás kártérítési igénye onnan származik, hogy 1919-ben tárgyalásokat folytatott a bécsi Ronacher színházzal és többször fel is utazott az osztrák fővárosba Fedák Sári megbízásából, a művészno szerződötetése érdekében. Fedák, amikor a tárgyalások befejeződtek, nem akarta megtéríteni a színigazgató készkiadásait, hanem kijelentette, hogy majd le fogja játszani. A mai tárgyaláson heves jelenetek voltak a felek között, majd a bizonyítékok kiegészítése végett elnapolták a tárgyalást és a bíróság elrendelte Hegedüs Gyulának és feleségének kihallgatását.

* **Románia új vámtarifája** dr. Bereczky Ernő fordításában és alapos magyarázataival 350 ej az Uj Kelet könyvostályában.

MORAVETZ
TIMIŞOARA: MINDEN ZENEMŰVET GYORSAN
OLCSÓN ÉS PONTOSAN SZÁLLIT!

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt minden elfogadható áron árusít az
Ideal kalapszalonn

a legújabb filz kalapok óriási választékban és átmeneti Cluj, Regele Ferd. 8.

Ideg
vér

malária-oltások,

NI
SZANA

CLUJ

Napi

orvosi k

— **Siremiék-** ságírás kiváló repr nosnak, a „Consur tisztelők és kollég ságíró Szervezet s a befejezés előtt emlék ünnepélyes valószínűség szeri sarkóavatási-ünnep majd hirt.

— **Rövid fő-** gon. Budapestről elhelyezett obszerv földrengést észlelt csak kisebb, jelen

— **Megszün-** Varsóból jelentik állapot Vilnában lengyel csapatokn Litvánia tiltakozó bejelentette, hogy Emiatt a lengyel el, amely a lengy folytán most vég

Lábázadás és e megszün

Pedisan

— **Öngyilk-** ban. Szófiából hihetetlen mérete nap egy tizenhét ment egy Szófia közösen meghalja azonnal meghalt. eszméletlenül fekvették és sikerül ahol haldokolnak. lása arra indítja nyomozást indits

— **Ujabb t-** jetorosország szovjet vészbíró letek sorozatát ponti végrehajtó egy halálraítélne mania javára tör bíróságok. Az ité A berdicsevi vés itél halálra és r szemunkára, állit

— **Egy ha-** diája. Rómában Monopoli nevű bomba expodál a levegőbe rep mették a halás mek, meghalt. Csupán egy tetlen. A bom világháboruban házában.

Idegese en nél az enyhe keserűviz jó nyugodt aivá orvosok véle zsef viz hasz velő súlyos lóan ajánlh rakban, dro ben.

Idegstífílisz, vérbaj ellen

malária-oltások, jódos-, kénes gyógyfürdők a

NERVA SZANATÓRIUMBAN

CLUJ-KOLOZSVAR

Napi 300—400—500 lejért

teljes ellátást

orvosi kezeléssel együtt

— **Siremlék-avatás.** Az erdélyi magyar újságírás kiváló reprezentánsának, néhai Székely Jánosnak, a „Consum“ főszerkesztőjének a rokonok, tisztelők és kollégák bevonásával a Kisebbségi Újságíró Szervezet siremlékét állít. A megindult akció a befejezés előtt áll. Értésüléseink szerint a siremlék ünnepélyes felavatása rövidesen meg lesz, a valószínűség szerint f. hó 27-ikén, vasárnap. A sírköve-avatási-ünnepség részleteiről közelebbről adunk majd hírt.

— **Rövid földrengés volt Magyarországon.** Budapestről jelentik: A budai várpulótában elhelyezett obszervatórium ma hét másodpercig tartó földrengést észlelt. A földrengés gyöngye volt és csak kisebb, jelentéktelen károkat okozott.

— **Megszűnt az ostromállapot Vlnában.** Varsóból jelentik: A négy év óta tartó ostromállapot Vlnában ma megszűnt. Amint ismeretes, a lengyel csapatoknak Vlnába történt bevonulásakor Litvánia tiltakozó deklarációt tett közbe, amelyben bejelentette, hogy fenntartja igényeit a városra. Emiatt a lengyel kormány ostromállapotot rendelt el, amely a lengyel—litván egyezmény ratifikálása folytán most véget ért.

Lábizzadás és ennek kellemetlen következményei megszűnnek, ha lábvizébe egy zacskó

Pedisan lábsót kever

— **Öngyilkossági járvány dühög Szófiában.** Szófiából jelentik: A diáköngyilkosságok hihetetlen méreteket ölt Bulgária fővárosában. Tegnap egy tizenhétéves diák és három diákleány kiment egy Szófia közelében lévő erdőbe, hogy ott közösen meghaljanak. A diák agyonlőtte magát és azonnal meghalt. A lányok mérget vettek be és eszméletlenül feküdtek a földön. Arramenők észrevették és sikerült őket még a kórházba szállítani, ahol haldokolnak. Az öngyilkossági járvány elfajulása arra indítja a hatóságokat, hogy széleskörű nyomozást indítsanak a baj okai után.

— **Ujabb tömeges halálraítélések Szovjetországban.** Moszkvából jelentik: A szovjet vészbírószámai a hetek óta tartó halálos ítéletek sorozatát továbbfolytatja. A moszkvai központi végrehajtóbizottság elutasította annak a tizenegy halálraítéltnak kegyelmikérvényét, akiket Románia javára történő kénkedésért ítélték el a vészbírószárok. Az ítéletet ma éjjel végre is hajtották. A berdicevi vészbírószárok ma újabb tizennyolc embert ítélt halálra és negyvenhárom életfogytiglani kényszermunkára, állítólagosmérényletre valószövetkezésért.

— **Egy halászcsalád borzalmas tragédiája.** Romából jelentik: Ahulia tartomány Monopoli nevű községében dinamittal töltött bomba expodált egy halász házában. A kunyhó a levegőbe repült és a romok maguk alá temették a halászcsaládot. Az apa és négy gyermek meghalt. Az anya is súlyosan megsebesült. Csupán egy négyéves kisleányka maradt sérületlen. A bombát a halász, aki tüzer volt a világháboruban, még a leszerelés óta rejtegette házában.

Idegesek embereknél és lelkibetegek-nél az enyhe természetes „Ferenc József“ keserűviz jó emésztést, tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Világhírű ideg-orvosok véleménye alapján a Ferenc József viz használata az agy és a gerincvelő súlyos megbetegedéseinél is kiválóan ajánlható. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Közgazdaság

Egyes iparosokra is kiterjesztették a könyvvezetési kötelezettséget

A pénzügyminisztérium illetékügyi bizottságának legújabb döntései

(Cluj-Kolozsvár, július 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Több, mint két hónapja már, hogy életbelépett az új bélyegtörvény, de kimerítő végrehajtási utasítás hiányában a közönség széles rétegeiben még mindig nagy a tájékozatlanság a törvény szövegének intézkedéseinek tekintetében. Fokozza ezt az általános zavart, hogy maguk a pénzügyi hatóságok is különféle képen interpretálják a törvény betűjét, amiből már eddig is rengeteg sérelem és panasz keletkezett. Ennek a helyzetnek felismerése tette szükségessé, hogy a pénzügyminisztérium illetékügyi bizottsága két ülésben is foglalkozzék a törvény homályos paragrafusával és azok helyes értelmezésével eloszlassa a félreértéseket. A bizottság legfontosabb döntései a következők:

A bankok és takarékpénztárak által kibocsátott betétkönyvecskéket a 14. szakasz 5-ik pontjának b) bekezdése szerint kell felülíltetni. Ezt az íltetést a bankok a számadások lezárásakor helyezik levonásba. Ennek értelmében tehát a betétkönyvecske kibocsátásakor semmilyen más bélyegíltetést felszámítani nem lehet.

Rengeteg kereskedőt és iparost érdekel a bizottságnak az a döntése, amely világosan kimondja, hogy ki köteles a bélyegtörvényben előírt főnaplót és leltárkönyvet vezetni. Ebben a tekintetben a bizottság szigorító határozatot hozott, amely a következőképpen hangzik: „Tekintettel arra, hogy az új bélyegtörvény egyszerűsítő jellegű és mint ilyen, az egész országra van érvényben, tekintettel továbbá arra, hogy a 4. szakasz 19. pontja az összes

kereskedők részére kötelezővé teszi könyvek vezetését és azok felbélyegzését, végül pedig arra való tekintettel, hogy a kereskedő fogalma alatt a törvényhozó minden olyan embert gondolt, aki kereskedelmi okmányokat állít elő, vagy kereskedelmi ügyletekkel rendszeresen foglalkozik, következképpen mindazok, akik ebben a helyzetben vannak, kötelesek a törvényben előírt könyveket vezetni. Így tehát pékek, mészárosok és hentesek stb. kereskedőknek számitanak a bélyegtörvény értelmében és így reájuk is vonatkozik a könyvvezetési kötelezettség“.

Kimondotta a bizottság, hogy a végrehajtók által kibocsátott összes nyugták és elismervények is a bélyegtörvény 4-ik szakaszának 20. pontja szerint felbélyegezendők.

Bármilyen átirási kérvényt, amelyet a hitelesítés végett benyújtott okmányokkal egyidejűleg akár a törvénytörvényhez, akár a járásbírószághoz adtak be, a régi törvényt szerint kell felbélyegezni, ha a kérvényeket 1920 május elseje előtt terjesztették be. Ami a járásbírószárokra illeti, részükre a törvény 46. szakasza is előírja ezt a kötelezettséget azzal az utasítással, hogy az ilyen iratokat hivatalból sürgősen továbbítsák az illetékes törvénytörvényhez.

Az imaházak és templomok után nem kell egyenérték-adót fizetni, bármilyen felekezethez tartoznak is.

A közkereseti és betéti társaságok ingatlan vagyonát a törvény 16. szakaszának első pontja szerint kell megadóztatni.

Forgalmi adó fizetési napok a kolozsvári adóhivataloknál. A forgalmi adót, amint megirtuk, az áru forgalombahozatalát követő második hó végig kell befizetni az illetékes adóhivataloknál. A kolozsvári pénzügyigazgatóság rendelkezésére az adóhivataloknál meghatározott napokat jelölték ki, amelyeken a forgalmi adó befizethető és pedig a cégek kezdőbetűi szerint. Minden hónap 16-án kell befizetniük a forgalmi adót azoknak cégeknek, amelyek nevei A és B-vel kezdődnek, 17-én C és D, 18-án E és F, 19-én G és H, 20-án I, J és K, 21-én L és M, 22-én N és O, 23-án P, Q és R, 24-én S és T, 25-én U, V és Z. A pénzügyigazgatóság felhívja a termelőket, hogy a forgalmi adó befizetése terén ne kövessenek el mulasztásokat, mert a törvény értelmében 50 százalékos bírsággal lesznek sújtva.

Egy kézbe koncentrálják a világ gabonakereskedelmének irányítását. Newyorkból jelentik: Azok között az országok között, amelyek a gabonatermelésben és gabonakereskedelemben vezető szerepet játszanak, első helyen állanak az amerikai Egyesült-Államok,

amelyek gabonatermése átlagosan a világ gabonatermésének huszonöt százalékát teszi ki. Évről-évre emelkedik a gabonakereskedelem szempontjából Kanada jelentősége. Kanadának sikerült gabonatermelését a háborúelőtti időkhöz képest megdupláznia. A harmadik helyen áll Argentína, utána következik Ausztrália és India, majd Oroszország, amely az utóbbi években már elérte azt, hogy szomszédait elláthatta gabonával. A dunai államok gabonafőnökei Ausztria, Csehszlovákia és Németország déli részének ellátása szempontjából jönnek tekintetbe. Amíg az Európán kívüli országok közül csak egyes ázsiai országok, különösen Japán termel a szűkségleténél kevesebb gabonát, addig Nyugat- és Középeurópában csak Franciaország az, amely — gyarmatait is beleszámítva — gabonaszűkségletét a termeléssel fedezni tudja. A többi ország tengerentuli behozatalra van ráutalva, elsősorban Anglia, azután Németország és Olaszország. Ami a gabona-világkereskedelem szervezeteit illeti, azok országoként a centralizáció jegyében alakulnak. A gabona világkereskedelmének legnagyobb organizációja a

Tőzsde

Lanyha, üzletellen csökkenő árfolyamokkal.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése		Valutapiac 1927 július 9 (Rador)							
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		nyitás	zárlat						
Zürich	3120—3130	—	—	491 ¹ / ₂	3125	—	—	—	1925
Newyork ..	161—162	51962	5193 ³ / ₄	2554	162	—	—	—	—
London	785—790	252275	252288	12402	788	—	—	—	48550
Páris	635—640	2034	203450	—	638	—	—	—	391 ¹ / ₂
Milano	890—895	2832	2830	139	890	—	—	—	545
Prága.....	480—482	1540	1540	—	—	—	—	—	296 ¹ / ₄
Budapest ..	2520—2535	9055	9055	—	2840	—	—	—	—
Belgrád	—	914	913 ¹ / ₂	—	290	—	—	—	178
Bukarest ..	—	324	327	16	—	—	—	—	62
Varsó.....	—	58	5800	—	—	—	—	—	—
Bécs	2220—2235	7312	7313	—	2290	—	—	—	—
Berlin	3850—3870	123 ¹ / ₈	12311	—	3850	—	—	—	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 327, Páris 1600, Budapest —, Bécs —, Prága —.

kanadai Pool, amely a kanadai gabonakivitel hetven százalékát bonyolítja le. Ausztráliában most dolgoznak azon, hogy a gabonák fölösleges eladását egy kézbe koncentrálják és ugyanílyen irányban fejlődik az amerikai Egyesült-Államok gabonakereskedelme is.

Az amerikai konfekcióipar terjeszkedése Európában. Párisból jelentik: Az amerikai nagy konfekciógyárak Párisban eladási irodát és kirendeltséget óhajtanak felállítani, hogy üzemeik gyártmányait Európában elhelyezhessék. Miután ez egyelőre az import vámolási nehézségek miatt lehetetlen, az új eladási iroda feladata lesz ezt az akadályt is elhárítani.

Új automobil-adótörvényjavaslat Magyarországon. Budapestről jelentik: Amint ismeretes, a magyar kereskedelmi minisztérium rövid idővel ezelőtt nyilvánosságra hozott egy automobil-adótervezetet, amely ellen az érdekeltek élénken protestáltak. Ugylátszik, illetékes körökben is túlmagasnak találták a tervezett adókat, mert a mostani törvényjavaslat körülbelül egyharmadával kevesebbre tervezi az autódódot. Eszerint 8 lóerős autó után 120 pengő, 20 lóerős autótól felfelé 480 pengő fizetendő. Egy 2 tonnás teherautó adója az új javaslat szerint 240 pengő lesz. Az új autódójavaslatot illetékes körökben elfogadhatónak találták.

SPORT

Véget értek a cremonai kardvívó versenyek. A cremonai nagy nemzetközi kardvívóversenyek tegnap véget értek. A verseny eredményei a következők: Olaszország 3, Olaszország tuniszi csapata 2, Hollandia 1 és Csehország 1 győzelem. Ezek a szabadban lefolytatott kardvívások. A kollektív mérkőzést nem tartották meg, miután a magyar csapat lemondott a versenyről. Budapesti jelentés szerint a magyar kardvívók, Gombos és Petschauer mára hazaérkeztek. Gombos kijelentette, hogy a váratlan hazaérkezés és a verseny lemondásának oka az, hogy a verseny döntőjében súlyos lábrándulást kapott, úgy hogy a versenyt már nem folytathatta. A döntőben valósággal egy lábbal kellett ellensúlyoznia magát és ennek tudható be, hogy a másodklasszisu Salafientől kikapott. Gombos, Binit 7:2 arányban verte meg. A magyar kardvívók kijelentették továbbá, hogy az olasz zsűri nem állott feladata magaslatán és a mérkőzés esélyeit ezáltal súlyosan befolyásolták.

A Haggibbor házi tenniszversenyre beérkezett nevezések alapján nagyon érdekes és szórakoztató küzdelmekre van kilátás. Bevezetett 41 versenyző 83 nevezéssel s ez a szép szám igazolja a Haggibbor tennisz-szakosztályának nagy fejlődését. A versenyek döntő küzdelmei vasárnap reggeltől estig kerülnek a KKE Calea Victoriei 48 sz. alatti pályán lebonyolításra s előreláthatólag szép közönség fogja azokat végignézni, annál is inkább, mivel a versenyt a rendezőség belépődíj nélkül rendezi, azzal a céllal, hogy a tenniszsportnak, mely a legszebb sportok egyike s az egész világon a legnépszerűbbek közé tartozik, propagandát csináljon.

Gummi

óvszerek

JUNO

illatszertárban

Cluj, Strada Jorga 5

(Jókai-u.)

Temesvári és aradi előfizetőink
figyelmébe

Értesítjük temesvári és aradi előfizetőinket, hogy lapunk bánáti kiadóhivatalának vezetésével Porgesz Géza urat bíztuk meg, aki bánáti vonatkozású ügyeinkben kiadóhivatalunkat képviselni fogja. Kérjük lapunk bánáti barátait, hogy Porgesz Géza urat munkájában támogatni sziveskedjenek.

Uj Kelet kiadóhivatala.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MŰSOR:

Péntek: Nebántsvirág. (Biller Irén vendégjátékával.

Tolnay Andor föllépésével. Sorozatszám: 411)

Szombat: Muzsikus Ferkó. (Biller Irén vendégjátékával, Tolnay Andor, Ihász Aladár föllépésével.

Sorozatszám: 412.)

Vasárnap d. u. 6 órákor: Akácvirág. (Neményi

Lili, Tolnay Andor, Ihász Aladár föllépésével.

Mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám: 413.)

Vasárnap este fél 9 órákor: Nótás kapitány. (Biller

Irén buesu föllépésével. Sorozatszám: 414.)

Pótszezon a kolozsvári Magyar Színházban

A kolozsvári Magyar Színház e hó 15-én befejezi brassói szezonját s igen rövid, mindössze két héti tartó pótszezonra hazajönnek a színészek.

Ezt a pótszezont főleg azért illesztette munkatervébe az igazgatóság, hogy egy néhány világhírű vendéget, akiknek miniszteri engedélyük van, bemutasson a kolozsvári közönségnek.

A pótszezon július hó 15-én pénteken este kezdődik s augusztus hó elejéig fog tartani.

Biller Irén vendégjátéka. Budapest leginépesebb, legragyogóbb tehetségű szubrett-prima-donnája, Biller Irén a jövő héten három esti vendégjátékra Kolozsvárra érkezik. Kolozsvár közönsége még nem ismeri ezt a beszorkányosan ügyes, nagy-szerű színésznőt, aki valósággal megbolondította Budapest közönségét, úgy hogy valamennyi színház vetekszik azért, hogy egy-egy vendégjátékra megnyerje. A Fővárosi Operette-Színházban, a Városi Színházban és a Királyi Színházban aratta emlékezetes sikereit. Biller Irént csak igazi nagy fantasztikus anyagi áldozatok árán sikerült megnyerni három esti kolozsvári vendégszereplésre. E rendkívüli áldozatokra való tekintettel a helyek árai mérsékelten emeltek lesznek. Biller Irén pénteken

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Allás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés levelet csak egy továbbítunk ha portobélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Gőzcséplőgép, gőzkazánal adó. Hoffher & Schrantz gyártmánya, kitűnő állapotban, kedvező ártételek. Érdeklődni kizárólag a tulajdonosnál, Friedmann Markus Dumitrita, Jud, Nasaud.

Keresek azonnalra két vagy három szobás, fürdőszobás, kertes lakást, esetleg cserébe adom belvárosi kétszobás lakásomat. — Ajánlatok Electrohidrocéghez, Calea Reg. Ferdinánd 65. 2881

Targu-Mures, főtér legjobb helyén 20 év óta fennálló divattulaj berendezéssel, áruval, esetleg anélkül is eladó. Cim a kiadóhivatalban

Egy Clayton-Schutleworth csepülő 6-os, egy Garett kazán eladó. Raktáron tartok pálinkafőző üstöket, mosó üstöket és permetezőket stb. Weisz Salamon rézműves, Simleul-Silvanie

Pénztárnoknő azonnal felvétetik Sámson, Piata Mihai Viteazul 36, emelet.

Eladó belvárosban főúton egy jóménetelt jó vevőkörrel rendelkező fűszer és csemege üzlet családi okokból. A ajánlatok „Biztos megélhetés” jellegűre a kiadóban

Géphimzést olesón vállalkoz. Házhoz is elmennék. Vasut-utca 1. — Jammer Szerén.

Különbejárati parkettes, világos szoba butorozatlanul azonnal olesón kiadó Ferencz József-ut végén. Érdeklődni Transylvania-Film, Str. Regina Maria 6 III. emelet. 2889

Keresek 40—50 éves jobb zsidó asszonyt, ki a főzésben perfekt Jacob Deutsch Timisoara-Fabrica Str. Dacilor 56. 2888

Csinosan butorozott, különbejárati szoba azonnal kiadó. Cim: Kleinmanné Széchenyi-tér 14.

Keresünk 2 esetleg 3 szobás komplett lakást. László & Bergner Regina Maria 18

Románia legrégebbi és legmegbízhatóbb,

Redőny

és kályhagyára
Szántó Dezső és Fia

Oradea, Str. Marasesti 8.

Acéllemez redőnyök, esslingeni faredőnyök. Napellenző szerkezetek, szabadalmazott

„ZEPHIR” kályhák

Redukált árak. Kérjen árjegyzéket.

este a „Nebántsvirág”-ban lép fel. (Ez a leghíresebb szerepe), szombaton este a „Muzsikus Ferkó”-ban s vasárnap este a „Nótás kapitány”-ban láthatja őt a kolozsvári közönség. A Biller-estékre jegyeket már most lehet váltani reggel 9 órától déli 1 óráig a Magyar Színház pénztáránál. Az előadások este fél kilenckor kezdődnek.

Csuz, reuma, kőszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olesó keresztény és **כשר** ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek Naponta tér-és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság.** Posta: Ileanda-Mare

Zsák és ponyva

eladás és kölcsönzés.

Kárpitos kellékek, zsinegek, kertiernyők, szalmazsákok
Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910.

Tennis-nadrág 500L.

Vászon-öltönyök

Lüster-saccók

NEUMANN M. Cluj férfi- és fiu-ruha áruháza,
Piata Unirii 14.

Szenzációs könyvujdonság!

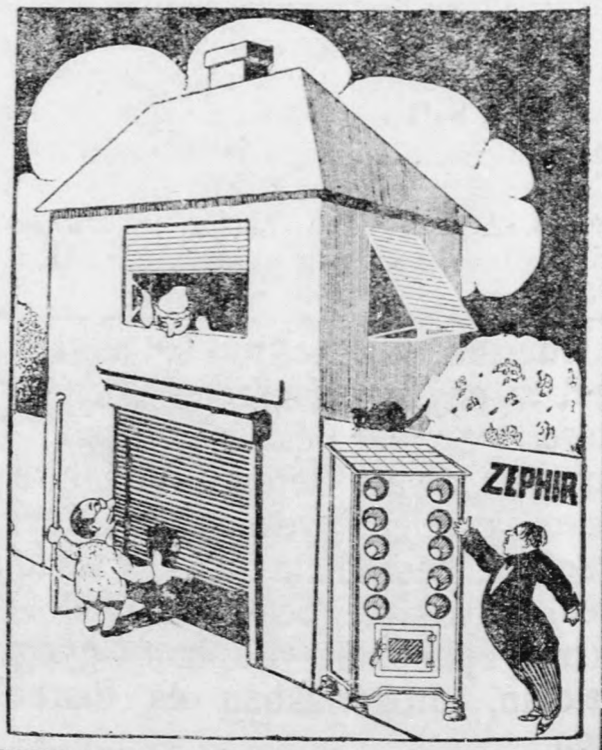
H. G. WELLS

A művészetek fejlődése a legrégebbi időkől a mai napig

Ára félbörkötésben 640 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Hirdessen az Uj Keletben

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. B. L. Pop (Brassai-utca)

Telefon:

Szerk. és kiadóhiv. 9-77

É. N. Sz. — — —

Egyes szám ára p. városban és vidéken Bukarestben is

1927 július 12 K

A

Paradoxonnak kisebbségben maradás közl csak egy: a zsidóság szempontú jelentőségű erkölcsi

Fegyveres harcok ura nem rendeltek fogadásra a mindenütt nyitott detektivhadat ilyen gógia fegyvereit velem szemben, az elnyomására sok mozgositva, a rámban és némaságban tettem meg az i Nem ettem és vásároltam voksokat tettem és meg nem vezettem félre kenyésre annyira iratok ezreiben fenhéjazó hazugság

Nem denuncial nem vonultattam, existenciákat hamvazásra nem kény

Mind e nemes szakos választások fegyverét ellenfelet

Mint a zsidó baktattam le Szimáramarosi bécek rek serege és a mi nyok. És tarsolyon becsületes küzdelem mindenki tudta, h van szentelve, mel van aggodással a sorsáért s végül akaraterő, hogy a magam s fegyvert

Ez volt egész gígszáguldottam a félénken és lopakodók riadt tekintet vastam ki: Hát hozzánk? Hát mié kodva, puskatustól kísértette kell köz zsidóság egyik vez de csak a szemekb némaságom volt a lasz, amely súlyos a polgári jogokat e gal sem számotvet ellen.

A tekintetek kiaszott vézna kez és mi tökéletesen

Nem volt má Felébredt a zsidó igyekeztek mesters getésekkel megrias dóság, az ütőt, szenvedő nagy töb jelöltre.

Lehetetlen erő több meghatottság

Néhány anyagi kelt liberális kortes máramarosi zsidó ennek a tömegnek szavaz és rémhírel igyekeztek kihaszn amelyben a zsidós